

שם המחקר: החיים בקהילה בעיניהם של צעירים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

שנה: 2020

מס' קטלוגי: 139

שם החוקר: פרופ' מיכל אל-יגון, פרופ' אריק רימרמן ופרופ' מלכה מרגלית.

רשות המחקר: אוניברסיטת חיפה, אוניברסיטת תל אביב והמרכז האקדמי פרס.

תקציר המחקר:

מחקר זה נעשה בסיוע קרן שלם.

דו"ח המחקר מציג את החיים בקהילה בעיני צעירים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והוריהם לאורך חמש שנים. בבסיסו של המחקר עמד הרציונל לפיו אמנם קיים בסיס קונצפטואלי לחקר תפיסותיהם של אנשים עם מוגבלות שכלית והוריהם, אך חסרים מחקרי אורך ברוח אמנת-האו"ם לזכויות של אנשים עם מוגבלות, הנשענים על המודל החברתי-תפקודי של אדם-סביבה וחקר עמידות.

במחקר אורך זה השתמשנו בשילוב גישות כמותניות ואיכותניות (Mixed methods design). במחקר השתתפו 126 צעירים עם מוגבלות שכלית התפתחותית ומשפחותיהם. הצעירים אשר נכללו במדגם בעת כניסתם למחקר היו בטווח גילאים של 15-30 ($M=20.33$, $SD=4.00$). מתוכם 60% הינם בנים, 40% בנות. אשר למדגם ההורים, 85.6% ($N = 107$) היו אימהות. טווח גילאי האימהות נע בין 37-71 שנים ($M = 50.74$, $SD = 7.37$) וטווח גילאי האבות נע בין 41-71 שנים ($M = 53.36$, $SD = 7.55$). המדגם נאסף בפריסה ארצית בהתאם לפירוט הבא: כמחצית מאזור המרכז (44.3%), כחמישית מאזור הדרום (19.7%) וכחמישית מאזור הצפון (19.7%).

בשנת המחקר הראשונה, נבנתה התשתית המחקרית אשר כללה קבוצות מיקוד של הורים במספר אזורים בארץ ובדיקה והתאמה של כלי המחקר בתהליך של הערכה מעצבת, בקרב מדגם מצומצם של צעירים והורים. דו"ח מחקר זה מציג את תוצאות המדידות החוזרות לאורך חמש השנים. המחקר כלל איסוף מידע מהצעירים וההורים, לרבות שאלוני דיווח עצמי (בגרסת הצעירים - מולאו בסיוע המראיינות בבתי הצעירים) וראיונות חצי-מובנים.

במהלך חמש השנים נערכו ניתוחים סטטיסטים לזיהוי מגמות שינוי וקביעות בהתפתחות מדדי המחקר בקרב הצעירים. ממצאי המחקר העיקריים הבחינו בין מסלולי התפתחות/צמיחה בהתייחס למדדי המחקר השונים וזיהו מקורות להסבר איכות החיים של הצעירים. במהלך השנים הודגשה החשיבות של משאבים אישיים ובין-אישיים של הצעירים (כגון תחושת תקווה, תפיסת התמיכה מהחברים), להסבר מדדי איכות החיים שלהם. דוגמא לממצא פאראדוקסלי ומעורר מחשבה הוא היציבות במדד איכות החיים של הצעירים, לאורך המדידות השונות, למרות הביטוי לירידה מובהקת במדד יכולת הבחירה שלהם, בתחומים שונים בחייהם.

ממצאי הדוח הצביעו על קשרים מובהקים רבים בתוך ובין מדדי הצעירים והוריהם ודו"ח זה מציג דיון נרחב בממצאים אלו, תוך הדגשת תקופת המעבר מהמערכת המשפחתית לשילוב בחיי הקהילה, תרומת מרכיבי התמיכה, הבחירה ואיכות הקשרים עם הדמויות המשמעותיות בתוך ומחוץ למשפחה.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)